

Anul bibliologic 2017: interferențe internaționale, naționale și locale

**Elena PINTILEI,
Vera OSOIANU,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova**

Abstract: Autorii reliefează trei domenii de interferențe: Bibliotecile, dezvoltarea și Agenda ONU 2030; Crearea viziunii globale a bibliotecii viitorului; Proiectul Harta Bibliotecilor Lumii. Autorii susțin că o provocare a comunității bibliotecare internaționale rămâne a fi, în continuare, promovarea cărții și lecturii în condițiile extinderii internetului și a modernizării tehnologiilor de informare și comunicare.

Cuvinte-cheie: Obiectivele Dezvoltării Durabile 2030; Viziunea Globală a Bibliotecii Viitorului; Harta Bibliotecilor Lumii.

Abstract: The authors highlight three areas of interference: Libraries, Development and UN Agenda 2030; Creating the global vision of the future library; The Map of World Libraries Project. The authors argue that the challenge of the international library community remains to be the promotion of books and reading in the context of the expansion of the Internet and the modernization of information and communication technologies.

Keywords: Sustainable Development Objectives 2030; The global vision of the library; Map of the world's libraries.

În era globalizării și a activității în rețea, fenomenele internaționale, naționale și locale/instituționale se interferează atât de mult, încât este aproape imposibilă o abordare separată a acestora. Pe această interferență, precum și pe folosirea în comun a ideilor și resurselor, se bazează toată activitatea domeniului biblioteconomie și științe ale informării, iar bibliotecile din Republica Moldova nu pot fi o excepție.

O privire de ansamblu asupra bibliotecilor inovative din întreaga lume reliefează următoarele tendințe magistrale ale anului 2017:

- Implicarea comunității;
- Centrarea pe toate grupele de utilizatori;

- Reinventarea serviciilor de bibliotecă;
- Cunoașterea mai bună a utilizatorilor și non-utilizatorilor;
- Crearea imaginii bibliotecii în comunitate;
- Centrarea pe tehnologii.

În linii mari, acestea au fost și preocupările bibliotecilor din Republica Moldova pe tot parcursul anului 2017. Model de orientare pentru bibliotecarii moldoveni au servit proiectele mari, promovate de organizațiile internaționale de profil și, în primul rând, IFLA, ajustate posibilităților și specificului național.

Odată cu extinderea internetului și modernizarea tehnologiilor, problemele cu care se confruntă comunitatea bibliotecă-

ră internațională se înmulțesc și devin tot mai complicate. În aceste condiții, IFLA, care reprezintă interesele bibliotecilor și a instituțiilor de informare la nivel global și portavoce a domeniului, este antrenată permanent în căutarea soluțiilor pentru crearea imaginii pozitive a bibliotecii la nivel global, național și local. Toate proiectele recente sunt ajustate acestui scop. Angajamentul privind domeniul biblioteconomic nu a fost niciodată mai prezent în activitățile IFLA decât se observă în ultimii ani. Antrenată în mai multe proiecte și activități de importanță globală, IFLA a evidențiat, în mod special, trei dintre acestea, pe parcursul anului 2017, și anume:

- Bibliotecile, dezvoltarea și Agenda ONU 2030;
- Crearea Viziunii Globale a Bibliotecii Viitorului;
- Proiectul Harta Bibliotecilor Lumii.

Bibliotecile, dezvoltarea și Agenda ONU 2030

De ce se insistă atât de mult pe implicarea bibliotecilor în promovarea și realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD)? Ca greutate și putere de influență, Agenda ONU 2030 este plasată de profesioniștii domeniului biblioteconomic în același rând cu Declarația Universală privind Drepturile Fundamentale ale Omului a ONU, în special art. 19, dreptul la informare, atât de citat cu diverse ocazii. Puse în același context cu ODD, bibliotecile capătă valoare, capătă un surplus de capital de imagine pozitivă și își asigură susținerea pentru rezistența în timp. Pornind de la această idee, IFLA a elaborat un șir de instrumente pentru facilitarea activității bibliotecilor de implicare în promovarea și realizarea ODD:

- Declarația IFLA privind accesul la informare și dezvoltare, 2014, Lyon
- Ghidul de advocacy IFLA „Bibliotecile și implementarea Agendei 2030 a ONU”, 2015
- Programul Internațional de Advocacy
- Chestionar IFLA: Exemple privind contribuția bibliotecilor la Agenda ONU

2030

- Sinteza IFLA în baza chestionarului
- Ghidul IFLA Bibliotecile și implementarea Agendei ONU 2030
- Un compartiment dedicat istoriilor de succes privind promovarea și implicarea în realizarea ODD pe Harta Bibliotecilor Lumii (<https://librarymap.ifla.org/stories>)
- Ghidul privind elaborarea și plasarea pe site a istoriilor de succes privind implicarea bibliotecilor în realizarea ODD-urilor.

Prin declararea Anului bibliologic 2017 – Anul promovării și implicării bibliotecilor în realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 2030, bibliotecile din Republica Moldova s-au aliniat acestei mișcări internaționale, promovate atât de insistent și eficient sub drapelul IFLA. Pe acest aspect al activității s-au axat lucrările Forumului Managerilor din Sistemul Național de Bibliotecii 2016, Conferințele zonale 2017, postările media în format tradițional și virtual etc. Cele mai relevante documente IFLA au fost traduse și reflectate în documentele elaborate la nivel național.

Un instrument foarte eficient elaborat de IFLA este Chestionarul IFLA, *Exemple privind contribuția bibliotecilor la Agenda ONU 2030/Examples of how libraries contribute to the United Nations 2030 Agenda*: https://www.surveygizmo.com/s3/3311305/Examples-of-how-libraries-contribute-to-the-UN-2030-Agenda?snc=1488804582_58bd5ae6d56f32.24948007&sg_navigate=start&sglocale=en.

Chestionarul IFLA a fost tradus, ajustat la condițiile locale, diseminat în format virtual și are scopul de a colecta istorii de succes, practici de calitate, inițiative referitoare la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă la nivel de țară. Sintezele vor putea fi utilizate în activități de advocacy și vor reliefa rolul și importanța bibliotecilor în realizarea ODD. Rezultatele chestionarului vor permite o privire generală asupra programelor, produselor și serviciilor noi, etapelor de implementare a acestora, publicului țintă, impactului asupra membrilor comunității, precum și a continuității și durabilității acestora.

Varianta națională a chestionarului poa-

te fi accesată la adresa: <https://docs.google.com/a/bnrm.md/forms/d/1M8yi0ogyCZWGprqLgyNALK8nSnXHR77eguvPSsXRNW0/edit>.

Materialul de sinteză, elaborat în baza variantei naționale a chestionarului IFLA, scoate în relief mai multe servicii care oglindesc implicarea bibliotecilor din Republica Moldova în realizarea ODD. Varianta electronică a sintezei poate fi accesată pe SlideShare.

Informațiile despre experiențele relevante vor fi traduse în limba engleză și propuse pentru a fi publicate pe site-ul IFLA, Harta Bibliotecilor Lumii (<http://librarymap.ifla.org/map>), compartimentul Istoriei de succes de promovare a ODD (<https://librarymap.ifla.org/stories>). Materialele vor fi prezentate conform ghidului elaborat de IFLA în ajutorul elaborării și plasării pe site a istoriilor de succes, privind implicarea bibliotecilor în realizarea ODD-urilor.

Un alt instrument realizat de IFLA în ajutor bibliotecarilor, care, de asemenea, a fost tradus și pe care îl propunem spre utilizare bibliotecarilor din Republica Moldova, este Ghidul IFLA *Bibliotecile și implementarea Agendei ONU 2030*: <https://www.slideshare.net/rmbibliotecii/bibliotecile-i-implementarea-agendei-onu-2030-ghid>. Biblioteca Națională a Republicii Moldova a urmărit evoluția lucrurilor și s-a implicat în promovarea tuturor documentelor referitoare la Agenda ONU promovate de IFLA, începând cu *Declarația de la Lyon* și *Ghidul de advocacy IFLA Bibliotecile și implementarea Agendei 2030 a ONU*, aprobat la 9 noiembrie 2015, recomandările, chestionarele etc., generate de IFLA. Toate ideile promovate de IFLA au stat la baza documentelor elaborate la nivel național. Pe fondul acestor documente s-a reliefat mai pronunțat necesitatea reșezării activității biblioteconomice de nivel național, departamental și teritorial. Toate aceste aspecte ale activității metodologice au fost concretizate în *Regulamentul privind activitatea metodologică în cadrul sistemului național de biblioteci din Republica Moldova*, aprobat prin ordinul nr. 2 al Ministerului Culturii din 13.01.2016. *Strategia de consolidare și modernizare a rețelei bibliotecilor publice teritoriale 2017-2020* a

fost fundamentată pe ideile ce-și au izvor în conceptul de bibliotecă modernă și servicii moderne, inclusiv servicii prin care bibliotecile pot contribui la realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă.

Acest megaproiect IFLA este de lungă durată și, în ultimă instanță, semnifică resetarea resurselor, serviciilor, produselor, facilităților etc., egală cu grijă pentru utilizator, pe de o parte, și promovarea bibliotecii, a resurselor, a serviciilor, a produselor, a evenimentelor și activităților, egală cu grijă pentru bibliotecă, profesie, bibliotecar și, respectiv, cu asigurarea viitorului bibliotecii, pe de altă parte.

În aceste zile, guvernul lucrează intens la elaborarea Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030”, care este aliniată la Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030 și își propune drept scop să atingă țintele naționale relevante de dezvoltare. Activitățile grupurilor de lucru pot fi urmărite live pe Privesc.eu sau pe Facebook. Responsabil de elaborarea Strategiei este Cancelaria de Stat, ca autoritate națională de coordonare a politicilor. Dar fiecare minister este implicat în unul sau mai multe din cele 10 grupuri de lucru, constituite pentru elaborarea Strategiei. Este momentul perfect de a face toate demersurile posibile pentru ca bibliotecile să figureze în acest document important de perspectivă, așa cum ne îndrumă IFLA și cum este firesc.

Viziunea Globală a Bibliotecii Viitorului

Un alt proiect IFLA cu impact de durată, care a suscitat interesul și atenția comunității profesionale internaționale pe tot parcursul anului 2017, a fost Viziunea Globală a Bibliotecii Viitorului. De la înălțimea IFLA, provocările de ansamblu ale domeniului se văd mult mai clar, decât segmentate pe țări sau regiuni. Conștientizând toate pericolele de viitor, IFLA s-a angajat să faciliteze o discuție globală privind elaborarea unei noi viziuni. Oficialii IFLA consideră că crearea viziunii globale a unui domeniu biblioteconomic unit și conectat va ajuta să înfruntăm provocările viitorului și, totodată, să edificăm societăți culte, informate și participative.

Activitățile organizate de IFLA în acest proiect au adunat liderii profesiei din toată lumea. Niciodată până acum nu s-au unit asupra elaborării unui produs atât de mulți bibliotecari de pe toate continentele și din aproape fiecare țară. A avut loc un brainstorming internațional veritabil, care a generat o colecție de idei atât de strălucitoare, încât să poată uni domeniul în viitor. La atelierele regionale organizate de IFLA au participat 9291 de persoane, la acest număr adăugându-se peste 22 000 de votanți on-line din 213 țări. Lideri de bibliotecă, experți remarcabili, tineri profesioniști și bibliotecari din diferite generații și-au spus cuvântul, făcând din acest document unul unic și extrem de influent, care va modela viitorul domeniului biblioteconomic.

Atelierele au inclus o serie de discuții în jurul valorilor bibliotecii și a punctelor forte, provocărilor cu care se confruntă profesia și societatea, precum și potențialelor soluții, ca parte a dezvoltării unei viziuni globale pentru un domeniu biblioteconomic unit.

Rezultatele primei etape de discuții globale au fost dezvăluite la 19 martie 2018, când raportul *#iflaviziuneglobala* a fost lansat la reuniunea președintelui IFLA din Barcelona, Spania.

Cea mai importantă constatare din discuția despre viziunea globală este că, la nivel global, suntem uniți de aceleași obiective. Pe întreg spectrul de regiuni, tipuri de bibliotecă, generații, profesioniștii domeniului împărtășesc un angajament profund pentru valoarea și rolul durabil al bibliotecilor. Aceasta oferă o bază solidă pentru a explora modul în care un domeniu biblioteconomic unit poate răspunde provocărilor viitorului.

Discuțiile privind Viziunea Globală scot în relief faptul că bibliotecile sunt: dedicate să ofere acces egal și liber la informații și cunoștințe; profund angajate în rolurile principale de susținere a alfabetizării, învățării și lecturii; concentrate pe comunități; orientate spre îmbunătățirea inovării digitale; avocați puternici pentru bibliotecă la nivel național și regional; conștiente că finanțarea este cea mai mare provocare; dispuse să lucreze mai mult în

colaborare și să dezvolte parteneriate puternice; dispuse să fie mai puțin birocratice și mai rezistente la schimbare; mândre să fie gardienii memoriei lumii; orientate spre atragerea tinerilor profesioniști profund angajați și dornici să conducă.

Pentru fiecare reper există și zece oportunități de acțiune. Și aici începe adevărata activitate creativă!

Discuția despre Viziunea Globală a Bibliotecii este bine-venită. Sperăm că produsul generat de acest brainstorming internațional va ghida domeniul în furtuna perfectă cu care se confruntă lumea bibliotecară la moment.

Desigur, Viziunea Globală a Bibliotecii nu se oprește aici! Prezentarea raportului lansează și următoarea etapă de dezvoltare a Viziunii Globale. Această nouă fază presupune organizarea a șase ateliere regionale pe parcursul lunilor martie-iulie 2018, precum și un eveniment planificat în timpul Conferinței IFLA 2018, din Kuala Lumpur, Malaezia.

Următoarea etapă a discuției privind Viziunea Globală se anunță a fi și mai palpitantă pe măsură ce lumea bibliotecară va începe să conștientizeze cum va arăta domeniul biblioteconomic unificat. IFLA solicită tuturor țărilor să se implice în următoarea fază de creare a Viziunii Globale a Bibliotecilor, organizând în acest scop, în perioada aprilie-iulie, ateliere cu participare reprezentativă. Termenul limită pentru expedierea raportului de țară este 6 iulie 2018. Pentru facilitarea organizării atelierului, IFLA va trimite, în luna aprilie, un set de instrumente și, bineînțeles, Raportul IFLA Viziunea Globală a Bibliotecii. În lunile septembrie 2018 – martie 2019, se va lucra asupra analizei materialelor și conceperea activităților, iar în luna august 2019, va fi lansată Strategia IFLA 2019-2024.

Bibliotecile din Republica Moldova s-au implicat, până acum, în acest proiect prin promovarea, diseminarea informațiilor și completarea formularului on-line. Din motive lesne de înțeles, nu s-a putut participa la atelierele regionale. În faza a doua, va trebui să ne concentrăm eforturile pentru a organiza un atelier cu participare națională și să elaborăm raportul de țară în termenii

stabilită de IFLA. Cel mai probabil, atelierul va fi organizat la finalul lunii mai.

Subsemnatul declarației, secretarul general IFLA, Gerald Leitner a menționat: „Credem cu tărie că numai un domeniu biblioteconomic unit și conectat va fi în măsură să realizeze adevăratul potențial al bibliotecilor: de a construi în cunoștință de cauză societăți alfabetizate și participative”. Ne alăturăm spuselor Domniei Sale.

Evoluția discuțiilor poate fi urmărită pe site-ul: <https://globalvision.ifla.org/>

Harta Bibliotecilor Lumii

Site-ul Harta Bibliotecilor Lumii a fost conceput ca o sursă cu adevărat reprezentativă pentru statisticile de bază ale bibliotecilor din întreaga lume, precum și un instrument puternic de advocacy la toate nivelurile. Acest proiect oferă date la nivel global, național, regional pentru toate tipurile de biblioteci din toate regiunile lumii. Datele sunt generate de asociații profesionale, biblioteci naționale etc.

Pentru a arăta potențialul domeniului, Harta Bibliotecilor Lumii include toate tipurile de biblioteci, inclusiv bibliotecile naționale, universitare, publice, comunitare, școlare și speciale. Setul inițial de valori include: numărul de biblioteci, numărul de biblioteci care oferă acces la internet, numărul de personal și voluntari, numărul de utilizatori înregistrați, numărul de intrări și numărul de împrumuturi.

Ca instrument de advocacy, Harta Bibliotecilor Lumii este, de asemenea, o platformă care oferă acces la istoriile de succes, privind modul în care bibliotecile din diferite țări contribuie la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și servesc drept parteneri în satisfacerea nevoilor de dezvoltare locală. În acest sens, echipa Harta Bibliotecilor Lumii a lucrat împreună cu Programul Internațional de Advocacy al IFLA și cu Programul Internațional de Lideri al IFLA, pentru a pregăti Manualul istoriilor de succes ODD. În timpul ce urmează, manualul va fi lansat și va fi deschis un formular electronic, pentru a facilita trimiterea articolelor privind ODD spre a fi publicate pe site-ul Harta Bibliotecilor Lumii. IFLA ține cont că fiecare țară va trimite cel puțin

o istorie de succes. Luate împreună, acestea vor fi utilizate pentru a susține promovarea comună a bibliotecii în cadrul Agendei ONU 2030.

Bibliotecile din Republica Moldova sunt prezente cu toate datele disponibile în evidența noastră, conform exigențelor formularului. Excepție sunt bibliotecile comunitare, care lipsesc în Republica Moldova. Mai există o problemă cu reflectarea unor biblioteci din sistemul de învățământ, deoarece chestionarul IFLA solicită doar numărul bibliotecilor universitare și a bibliotecilor școlare. Decizia urmează a fi luată până la următoarea rundă de prezentare a datelor. În anul 2017, în acest proiect, BNRM a lucrat împreună cu ABRM și această practică va fi dezvoltată și în continuare.

La 14 martie 2018, secretarul general IFLA, Gerald Leitner, a plasat pe site-ul IFLA o informație de sinteză privind prezentarea datelor de către bibliotecile lumii. Conform oficialului, în anul 2017, echipa a reușit să adune date din 105 țări. În doar șase luni de la lansare, site-ul Harta Bibliotecilor Lumii a fost vizitat de utilizatori din 183 de țări. Prioritatea de viitor a echipei este îmbunătățirea cantității și a calității datelor, mai cu seamă în ceea ce privește numărul de biblioteci, precum și punctele de servire care oferă acces la internet. Importanța acestor date va crește pe măsură ce vor fi folosite ca sursă reprezentativă de informații pentru activitățile de advocacy ale bibliotecilor, în special atunci când se impune demonstrarea contribuției bibliotecilor la promovarea accesului liber la informații, tehnologie și dezvoltarea competențelor.

Sondajul de prezentare a datelor pe anul 2018 va fi deschis în curând și, până atunci, avem de clarificat unele aspecte, cel mai probabil în cadrul CBN. Menționăm, de asemenea, că există lucruri confuze și la nivel internațional. De exemplu, la *număr de biblioteci* unele țări prezintă *număr de biblioteci /unități administrative*, iar altele – *număr de biblioteci și filiale*, acesta fiind și cazul Republicii Moldova.

Următorul pas important în dezvoltarea Hărții Bibliotecilor Lumii, este crearea paginilor de țară. Harta Bibliotecilor Lumii va

lansa proiectul în luna august a acestui an, în cadrul Congresului IFLA 2018. Fiecare țară va avea o pagină separată, care va include informații despre biblioteci și domeniul biblioteconomic din țara respectivă. În următoarele câteva luni, echipa Harta Bibliotecilor Lumii va contacta contribuabilii existenți, precum și țările noi, cu invitația de a transmite informațiile necesare pentru paginile lor de țară, de exemplu, o scurtă descriere a domeniului, lista bibliotecilor, informații despre legislația de bibliotecă și educația în domeniul biblioteconomie și științe ale informării. Va exista un termen limită pentru trimiterea acestor date la sfârșitul lunii iunie pentru țările care ar dori să vadă pagina lor de țară completată până la lansare, în timpul Congresului IFLA 2018.

Pentru a nu reveni la cifre, care constituie subiectul unui studiu aparte, trebuie de remarcat că dinamica acestora în bibliotecile din Republica Moldova nu este liniară și indicatorii de bază tradiționali: utilizatori activi, împrumuturi, vizite etc. au înclinat balanța spre descreștere, în schimb au înregistrat creșteri importante datele de generație mai nouă, care, până acum, nici nu figurau în evidența bibliotecii, precum:

- numărul de utilizatori care au accesat internetul în bibliotecă – 449,0;
- numărul de activități (culturale, educaționale, științifice) – 62,6;
- numărul de utilizatori care au beneficiat de servicii moderne de bibliotecă – 167,8;
- numărul de instruire non-formale: total ore de instruire – 71,7, inclusiv în domeniul tehnologii informaționale – 45,6;
- numărul total de participanți la orele de instruire – 150,6, inclusiv în domeniul tehnologiilor informaționale – 96,5;
- numărul total de parteneri ai bibliotecilor.

În anul 2017, au fost raportați 4626 de parteneri sau o medie ce variază între 3 și 4 parteneri per bibliotecă. Anume aceste cifre constituie dovada vitalității bibliotecii și prezintă un instrument puternic de advocacy pro-bibliotecă.

Promovarea cărții și lecturii

O provocare a comunității bibliotecare internaționale rămâne a fi, în continuare, promovarea cărții și lecturii în condițiile extinderii internetului și a modernizării tehnologiilor de informare și comunicare. Observăm, din rezumatul Raportului IFLA, privind Viziunea Globală a Bibliotecii, că lectura, alături de alfabetizare și învățare, se află pe locul doi în șirul reperelor și al oportunităților reliefate de participanții la discuția globală.

În zilele de 18-19 martie 2018 la Baku, Azerbaidjan, și-a desfășurat lucrările cea de 7-a ediție a Summitului Internațional al Cărții. Acest eveniment global dedicat cărții, bibliotecilor și lecturii, a fost lansat în anul 2012 de Biblioteca Congresului SUA, pentru a aduna pe aceeași platformă de discuții experți importanți, implicați în piața cărții: autori, editori, librari, bibliotecari, cititori etc., în scopul dezbaterilor privind problemele cruciale ale cărții. Astfel de evenimente au mai avut loc anual până acum la Washington, Singapore, Paris, Alexandria (Egipt) și Limerick (Irlanda). În dezbaterile de la edițiile precedente au participat specialiști în domeniul cărții și domenii adiacente din SUA, Egipt, Franța, Grecia, Irlanda, Armenia etc. În cadrul summitului de la Baku, au fost dezbătute diverse probleme ce țin de carte, tehnologie și lectură și despre importanța lor în viața oamenilor. Această ediție s-a concentrat în special pe învățare, toleranță, dialog și înțelegere și a inclus vorbitori din întreaga lume, dintre care mulți actuali sau foști lideri de state. IFLA a fost reprezentată de fostul președinte, Ingrid Parent.

Problema promovării cărții, lecturii și cunoașterii ca bază pentru dezvoltare a fost centrală și pentru bibliotecarii din Republica Moldova. Acest aspect al activității a fost bine oglindit în Legea cu privire la bibliotecă nr. 160 din 20.07.2017 ca platformă importantă pentru dezvoltarea bibliotecilor de mai departe.

Formele deja tradiționale de promovare a cărții și lecturii, precum Festivalul Național al Cărții și Lecturii (BNRM), Campania Națională de promovare a cărții și lecturii „Să citim împreună!” (BNC

„Ion Creangă”), „Chișinăul citește o carte” (Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”), au fost completate cu activități și servicii mai noi. În anul 2018 a avut loc o mobilizare fără precedent a bibliotecilor, cu ocazia Zilei Internaționale a Cititului cu Voce Tare, a 12-a ediție, marcată la nivel internațional, și a doua pentru bibliotecarii din Republica Moldova. A fost promovat proiectul, finanțat de Comisia Europeană, Cititori 2.0 pe tot parcursul vieții, axat pe promovarea lecturii prin utilizarea tehnologiilor de informare și comunicare; a fost publicată în format tradițional și electronic lucrarea *Lectura Central: în ajutorul activității de promovare a cărții și lecturii ca bază pentru cunoaștere, știință și cultură*.

Remarcăm însă că, după 10 ani de la realizarea Campaniei Naționale „Anul 2008 – anul lecturii”, care a semnalat multiple impedimente pe acest segment al activității, mai există probleme ce-și așteaptă soluționarea. Cea mai mare dintre acestea este calitatea colecțiilor bibliotecilor publice. De invocat aici, mai ales, rata medie de înnoire a colecțiilor de 79 de ani, în timp ce recomandarea IFLA/UNESCO este de 7-10 ani, a achizițiilor per capita de 0,06 sau 60 de cărți la o mie de locuitori, în timp ce IFLA/UNESCO recomandă 0,25 cărți per capita sau 250 de cărți la o mie de locuitori. De aici și rata medie de circulație a colecției de numai 0,7 – cea mai joasă medie înregistrată vreodată de bibliotecile publice.

În timpul unei mese rotunde din cadrul „Anului 2008 – anul lecturii”, organizată la 23 aprilie 2008 de ABRM, BNRM, BM „B.P. Hasdeu”, Uniunea Scriitorilor (Departamentul Căile Cărții), Uniunea Editorilor din Republica Moldova, cu genericul „Suntem și noi un neam al cărții?!: problema cărții și a lecturii în Republica Moldova”, comunitatea culturală se întreba dacă se mai citește și ce, și cum se citește în Republica Moldova. După 10 ani, răspundem ferm că încă se mai citește, dar, pentru a se citi și mai mult spre binele cetățenilor și al țării, este necesară o regândire a politicilor, lucru recunoscut și acceptat și la nivel internațional.

La 19 martie 2018, Mediafax.ro (<http://www.mediafax.ro/politic/raetchi-lanseaza-pactul-pentru-carte-opt-legi-pentru->

[dublarea-consumului-de-carte-in-doi-ani-17069089](http://www.mediafax.ro/politic/raetchi-lanseaza-pactul-pentru-carte-opt-legi-pentru-dublarea-consumului-de-carte-in-doi-ani-17069089)) publica o informație despre inițiativa legislativă din România „Pactul pentru Carte”. Pachetul legislativ include 8 măsuri pentru dublarea consumului de carte în doi ani. Ovidiu Raetchi, deputatul-autor al inițiativei, menționează: „Într-o societate globală a cunoașterii, nu ne mai permitem să ignorăm tema educației și a dezvoltării intelectuale și culturale” și consideră că, pe termen lung, „Pactul pentru Carte” va revoluționa piața de carte și sistemul de educație din România.

Cele 8 măsuri inițiale pentru dublarea consumului de carte în doi ani sunt:

- creșterea și actualizarea fondului de carte din bibliotecile școlare printr-o bugetare specifică;
- implementarea unor campanii publice care să promoveze cartea și care să ducă la conștientizarea importanței lecturii este esențială;
- acordarea unui suport financiar anual de 100 de euro fiecărui profesor pentru achiziționarea de cărți;
- 0% TVA pentru cărțile tipărite;
- reducerea TVA la 5% pentru cărțile în format electronic;
- acordarea a 50 de euro pentru achiziționarea de cărți fiecărui elev la absolvirea primului an din fiecare ciclu școlar;
- scutirea de la plata impozitului pe venit pentru persoanele cu meserii-cheie din industria de carte;
- renunțarea la impozitul pe clădiri/ taxe pe clădiri și impozitul pe teren pentru spațiile utilizate pentru funcționarea librăriilor în care vânzarea de carte reprezintă cel puțin 50% din cifra de afaceri.

Dacă va ajunge să devină act legislativ, această inițiativă va revoluționa cu adevărat piața de carte și sistemul de educație din România.

Sperăm cu toată încrederea că această inițiativă va servi model și pentru alte țări. Dacă, în anul 2016, Emiratele Arabe Unite au fost în stare să aprobe o lege națională privind lectura, de ce experiența lor n-ar putea fi multiplicată și în alte state, de pe alte meridiane, inclusiv la noi?

Concluzionăm că, pe parcursul anului bibliologic 2017, s-a lucrat mult la integra-

rea bibliotecilor noastre pe mai multe nivele și la stabilirea relațiilor interne și externe, însă multe alte detalii urmează încă a fi puse la punct.

Un studiu realizat în 2016 la Universitatea de Stat din Connecticut, care a analizat tendințele comportamentului și alfabetizării în peste 60 de țări, a făcut un clasament al celor mai alfabetizate țări. Studiul a constatat că țările nordice se clasează pe primele locuri în lume după nivelul de alfabetizare, Finlanda ocupând chiar vârful clasamentului. De asemenea, țările nordice sunt în topul clasamentelor privind bibliotecile, inclusiv la capitolul finanțare. De remarcat că clasamentul a avut la bază 15 variabile, grupate în câteva categorii: biblioteci, ziare, sistem educațional, accesul la tehnologii etc. Variabilele din categoria „biblioteci” includeau, printre altele, numărul total de biblioteci și volumul colecțiilor în bibliotecile publice.

Așadar, nivelul de alfabetizare al unui neam se stabilește și după numărul de biblioteci și conținuturile acestora.

Un alt studiu realizat de două universități din Irlanda de Nord și Finlanda, „Inteligența: Un concept unificator pentru științele sociale”, scoate în relief nivelul mediu de inteligență al fiecărei țări. În baza studiului a fost elaborată o hartă a IQ-ului, unde Republica Moldova se situează pe ultimele locuri în Europa în ceea ce privește coeficientul de inteligență, cu un IQ mediu de 92. Lucrarea mai dezvăluie că IQ-ul mediu al europenilor este în scădere. O altă constatare este că IQ-ul crește prin educație. Un bun exemplu ar fi țările nordice, acolo unde nivelul de inteligență a crescut în ultimele decenii, concomitent cu un acces extins la educație și cultură.

Concluzia care se impune este că bibliotecile pot schimba cu adevărat lucrurile, dar ... mai avem de muncit.

Referințe bibliografice:

1. 6 Library Trends Of 2017 That We Noticed [online]. [Accesat 17.03.2018]. Disponibil: <https://princh.com/6-library-trends-of-2017-that-we-noticed/#.WoaiBHyYNLM>.
2. Elaborarea Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030”: Grupul de lucru „Creșterea veniturilor din surse durabile și atenuarea inegalităților economice [online]. 15 martie 2018 [Accesat 16.03.2018]. Disponibil: <https://www.privesc.eu/Arhiva/80399/Elaborarea-Strategiei-Nationale-de-Dezvoltare--Moldova-2030---Grupul-de-lucru--Cresterea-veniturilor-din-surse-durabile-si-atenuarea-inegalitatilor-ec.>
3. Flash-mob de Ziua Mondială a Cititului cu Voce tare [online]. 1 februarie 2018 [Accesat 17.03.2018]. Disponibil: <http://radiochisinau.md/astazi-este-ziua-mondiala-a-cititului-cu-voce-tare---62745.html> .
4. Lectură cu voce tare în bibliotecile din Chișinău. Eveniment lansat de Ziua Internațională a Cititului Împreună [online]. 31.01.2018 [Accesat 17.03.2018]. Disponibil: <http://tvr Moldova.md/cultura/lectura-cu-voce-tare-in-bibliotecile-din-chisinau-eveniment-lansat-de-ziua-internationala-a-cititului-impreuna/> .
5. MĂNOIU, Cătălina. Raeți lansează Pactul pentru Carte, opt legi pentru dublarea consumului de carte în doi ani [online]. [Accesat 17.03.2018]. Disponibil: <http://www.mediafax.ro/politic/raetchi-lanseaza-pactul-pentru-carte-opt-legi-pentru-dublarea-consumului-de-carte-in-doi-ani-17069089> .
6. PLĂMĂDEALĂ, Elena. Harta mondială a IQ-ului. Pe ce loc se află Republica Moldova la capitolul „inteligență” [online]. 23 octombrie 2017 [Accesat 19.03.2018]. Disponibil: <http://diez.md/2017/10/23/harta-mondiala-iq-ului-pe-ce-loc-se-afla-republica-moldova-la-capitolul-inteligena/> .
7. STRAUSS, Valerie. Most literate nation in the world? Not the U.S., new ranking says [online]. 8 martie 2016 [Accesat 17.03.2018]. Disponibil: https://www.washingtonpost.com/news/answer-sheet/wp/2016/03/08/most-literate-nation-in-the-world-not-the-u-s-new-ranking-says/?utm_term=.27c7fb2c1ef9 .
8. The 7th International Summit of the Book [online]. 18-19 martie 2018 [Accesat 19.03.2018]. Disponibil: <https://www.bibalex.org/booksummit/Summit/Details.aspx?ID=16> .